

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege
privind completarea Legii ocrotirii sănătății
nr.411-XIII din 28 martie 1995**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind completarea Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

AVIZ
la proiectul de lege privind completarea Legii
ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995

Guvernul a examinat proiectul de lege privind completarea Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995, înaintat cu titlul de inițiativă legislativă (nr. 332 din 21 iulie 2016) de către dna Elena Hrenova, deputat în Parlament, și comunică următoarele.

Autorul propune completarea art. 18 din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995 cu alineatul (1¹), pentru a asigura disponibilitatea informațiilor plasate în incinta instituțiilor medicale pentru toate categoriile de cetățeni, care aparțin diferitor grupuri etnice și sociale și care nu posedă sau posedă la un nivel insuficient limba de stat, pentru a nu limita accesul acestora la informații.

Concomitent, proiectul legiferează dreptul autorităților publice locale de a reglementa aspectele ce țin de regulile de plasare a informațiilor în instituțiile medicale aflate pe teritoriul UTA Găgăuzia și în localitățile populate preponderent de reprezentanții minorităților naționale.

În opinia Guvernului, soluția propusă de proiect nu corelează cu prevederile constituționale privind funcționarea limbii de stat și a celorlalte limbi vorbite pe teritoriul statului, prin urmare aceasta nu poate fi acceptată.

Cadrul legal privind funcționarea limbilor pe teritoriul Republicii Moldova și respectarea drepturilor persoanelor ce aparțin minorităților naționale îl reprezintă Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești, Legea nr.382-XV din 19 iulie 2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor și Legea nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri).

Conform art. 13 alin. (2) din Legea Supremă, statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării. Norma în cauză nu conferă vreunei limbi statut de limbă de comunicare între națiunile ce locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova. Or Legea Supremă oferă un tratament egal tuturor limbilor vorbite pe teritoriul statului.

Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989 stabilește că limba de stat are menirea să contribuie la realizarea suveranității depline a statului și la crearea garanțiilor necesare pentru folosirea ei plenară în toate sferele vieții politice, economice, sociale și culturale, îndeplinind în legătură cu aceasta funcțiile limbii

de comunicare interetnică pe teritoriul Republicii Moldova. Statul își asumă obligația de a asigura condițiile necesare pentru folosirea și dezvoltarea pe teritoriul Republicii Moldova a limbilor populațiilor de alte naționalități care locuiesc în republică (ucraineană, rusă, bulgară, ivrit, idiș, țigănească), pentru a satisface necesitățile lor național-culturale.

Informația cu caracter public, care, în sensul art. 28 și 29 din Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, constituie firmele cu denumirile organelor puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, denumirile mărfurilor și ale produselor alimentare, etichetele mărfurilor, mărcile comerciale, instrucțiunile referitoare la mărfurile fabricate în republică, precum și orice alte informații vizuale prezentate populației din republică se întocmește în limba de stat și în limba rusă (în localitățile respective – în limba de stat, în găgăuză și rusă), iar textele afișelor, anunțurilor publice, textele de publicitate și alte texte de informare vizuală se traduc în limba rusă doar în caz de necesitate. În localitățile sătești în care majoritatea o constituie populația de naționalitate ucraineană, rusă sau bulgară, informațiile vizuale pot fi prezentate și în limbile respective.

Articolul 11 alin. (1) din Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor nr. 382 din 19 iulie 2001 prevede că informația cu caracter public care se referă nemijlocit la ocrotirea sănătății, la asigurarea ordinii publice și a securității cetățenilor, precum și informația vizuală în instituțiile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Procuraturii, în instituțiile medicale din municipii și orașe, în mijloacele de transport, în gările auto, feroviare și fluviale, în aeroporturi, pe autostrăzi se perfectează în limba moldovenească, dar, după caz, la decizia autorităților administrației publice locale, și în altă limbă, în conformitate cu legislația în vigoare.

Formularea în vigoare a art. 11 alin. (1) din legea prenotată concordă cu Hotărîrea Curții Constituționale nr. 28 din 30 mai 2002 „Privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă și din Legea nr. 382-XV din 19 iulie 2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor”. Curtea Constituțională a estimat că perfectarea informației cu caracter public referitoare la domeniile indicate în art.11 alin.(1) din Legea minorităților naționale, precum și informația vizuală în instituțiile enumerate în acest articol și în limba rusă depășește limitele constituționale și legale privind utilizarea limbii ruse în sferele vieții sociale, generînd astfel disensiuni între minoritățile naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova.

Favorizarea limbii ruse, garantarea utilizării acesteia pe întreg teritoriul statului la același nivel cu limba de stat, în detrimentul limbilor vorbite de alte grupuri etnice, nu ar fi în spiritul dispoziției art. 13 din Constituția Republicii Moldova.

Prin art. VII din titlul VII al legii Supreme, constituantul a recunoscut Legea nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova ca act valabil și fundamental în reglementarea funcționării limbilor pe teritoriul țării în măsura în care nu contravine Constituției.

Suplimentar, la proiectul vizat menționăm că utilizarea termenului „moldovenească” contravine Hotărîrii Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 „Privind interpretarea art.13 alin. (1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova”. Astfel, în hotărîrea prenotată, Curtea Constituțională a constatat contradicția existentă între textul Declarației de Independență și textul art. 13 alin. (1) din Constituție, fără a anula norma constituțională, revizuirea Constituției Republicii Moldova fiind apanajul Parlamentului. Pentru a soluționa conflictul juridic dintre aceste două acte juridice, Curtea Constituțională a estimat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederilor referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție. Potrivit Curții Constituționale, în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

În contextul celor relatate, cadrul normativ existent reglementează exhaustiv un domeniu atât de sensibil precum este funcționarea limbilor pe teritoriul Republicii Moldova și respectarea drepturilor persoanelor ce aparțin diferitor grupuri etnice și sociale.

Totodată, argumentele expuse de către autorii proiectului privind nerespectarea în practică a prevederilor actelor normative și necesitatea legiferării drepturilor autorităților publice locale de a reglementa aspectele ce țin de regulile de plasare a informațiilor în instituțiile medicale aflate pe teritoriul UTA Găgăuzia și în localitățile populate preponderent de reprezentanții minorităților naționale vizează nemijlocit aplicarea legislației în domeniul de referință.

Nu se poate atribui autorităților publice locale dreptul să decidă în ce limbă să fie prezentată informația cu caracter public, acest lucru trebuie să fie expres stipulat în lege.

Pornind de la considerentele expuse, proiectul nu poate fi susținut.